

Plenum

Torsdag 16.11.2023 kl. 16.00—20.49

8. Lagmotion med förslag till lag om ändring av bilaga 1 till lagen om djurvälstånd

Lagmotion LM 15/2023 rd Hanna Holopainen gröna m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till jord- och skogsbruksutskottet. — Och sedan debatt, ledamot Holopainen presenterar, varsågod.

Debatt

19.38 **Hanna Holopainen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on yksi Euroopan harvoja maita, missä turkistarhaus on yhä sallittua. Turkistarhaus ei ole millään mittapuulla eettistä, kestävää eikä taloudellisesti kannattavaa. Nyt on siis korkea aika lopettaa turkistarhaus myös Suomessa.

Olen jättänyt lakialoitteen turkistarhauksen lopettamisesta. Voimassa olevan eläinten hyvinvointilain tavoitteena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Tämä lain tavoitteena on edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Nykyisen kaltainen turkistarhaus on näiden tavoitteiden kanssa räikeässä ristiriidassa. Turkistarhauksen eettiset ongelmat ovat olleet meillä jo pitkään tiedossa. Kaikille eläimille oleellista on esimerkiksi oikeus lajityypillisen käyttäytymisen toteuttamiseen, kuten liikkumiseen, sosiaalisuuteen ja poikasten hoitamiseen. On itsestään selvää, että koko elämänsä verkkopohjaisissa häkeissä eläville turkiseläimille lajityypillinen käyttäytyminen ei ole mahdollista.

Eläimen arvo liitetään usein siitä saatavaan hyötyyn. Lehmä on arvokas maidon tai lihan vuoksi, kettu turkin takia ja kani sillä tehtävän tutkimuksen vuoksi. Eläimen arvo ei kuitenkaan saisi olla riippuvainen siitä saatavasta hyödystä, vaan jokaisen eläinyksilön arvo tulisi tunnustaa ilman hyötynäkökulmaa. Tutkimusten mukaan kaikilla nisäkkäillä on tietoisuus. Uusien tutkimusmenetelmien avulla on pystytty osoittamaan, että eläinten tunnemaailma on rikkaampi kuin olemme aiemmin ajatelleet. Monilla eläimillä on käsitys sekä itsestään että omasta toiminnastaan suhteessa muihin. Nisäkkäiden on todennettu tuntevan perustunteita, kuten iloa, surua, pelkoa ja kiintymystä. Tämän tiedon valossa turkistarhaus on puhdasta eläinrääkkäystä. Sivistyneenä yhteiskuntana meidän pitäisi tunnistaa tämä epäkohta ja muuttaa lakia niin, että turkistarhaus jää meilläkin historiaan.

Arvoisa puhemies! Viime kesänä tuli selväksi, että turkistarhaukseen liittyy myös vakavia kansanterveydellisiä riskejä, kun lintuinfluenssa pääsi leviämään turkistarhoille. Yli 100 000 turkiseläintä on jo lopetettu lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi suomalaisilla turkistarhoilla. Pandemiat kehittyvät helposti turkistarhoissa, joissa eläimet ovat ahtaissa elinoloissa ja virukset siirtyvät helposti nisäkkäistä toiseen. Koronapandemian aikana ko-

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

ronavirus levisi Tanskassa minkkitarhoille, joilta se siirtyi ihmisiin. Vuonna 2023 lintuinfluenssa on siis siirtynyt Suomessa ensimmäistä kertaa turkiseläimiin. Lintuinfluenssavirukset muuntuvat herkästi, ja niiden kyky aiheuttaa tautia myös ihmisessä kasvaa niin kutsutun nisäkäsadaptaation eli nisäkkäisiin sopeutumisen myötä. Pahimmassa tapauksessa tämä johtaa uuden influenssaviruksen aiheuttaman pandemian syntymiseen. Ruokavirasto on tänä vuonna julkaissut Turkistarhojen zoonoosit — riskiprofiili -nimisen tutkimuksen. Tutkimuksesta käy ilmi, että turkistarhaus luo otolliset olot taudinaiheuttajien lisääntymiselle, leviämislle ja useiden taudinaiheuttajien muuntumiselle. Tähän meidän olisi nyt syytä herätä Suomessa.

Lintuinfluenssaepidemian torjuntaan on budjetoitu tälle vuodelle vajaa kymmenen miljoonaa euroa. Suurin osa tästä on turkistarhaajille maksettavia korvauksia. Tässä ei ole mitään järkeä. On todella lyhytnäköistä, että valtio tällä tavoin jatkaa turkistarhauksen tukemista. Suomalaiset turkistarhat ovat pandemiauhka. Tuet pitäisi suunnata turkistarhauksen lopettamiseen ja tukea tarhaajia siirtymään muihin elinkeinoihin. Koronapandemian aikana turkistarhausta tuettiin yli 30 miljoonalla eurolla. Viime viikolla tartuntoja on todettu kymmenellä uudella kettutarhalla. Tartuntoja löytyy myös kokonaan uusilta paikkakunnilta. Kaikkiaan lintuinfluenssaa on nyt löydetty 42 suomalaiselta turkistarhalla. Kaikkien näiden tarhojen eläimet on määrätty lopetettaviksi, mikä tarkoittaa satojatuhansia tapettavia eläimiä.

Kaikkien eettisten ongelmien lisäksi turkiseläimen merkitys Suomen kansantaloudelle on pieni. Sen osuus kansantaloudesta ja viennistä on pienentynyt vuosi vuodelta. Turkistarhojen nettoviennin arvo oli vuonna 2022 vain 0,04 prosenttia Suomen tavaraviennin kokonaistuloista. Turkistarhaus on ollut viime vuosina yksi huonoiten kannattavista toimialoista, ja yli 60 prosenttia alan yrityksistä teki viime vuonna tappiota.

Suomen turkistarhoilla kasvatetaan vuosittain noin 1,3 miljoonaa eläintä. Viidessä vuodessa eläinten määrä on laskenut yli 60 prosenttia. Suomessa on tällä hetkellä noin 400 turkistarhaa. Olisi myös tarhaajien etu, että turkistarhaus ajettaisiin alas hallitusti. Turkistarhaus on ollut pääasiallinen elannon lähde noin 200 yrittäjälle viime vuoden tilastojen mukaan.

Tässä lakialoitteessa esitetään siirtymäajaksi turkistarhauksen lopettamiseksi kolmea vuotta, ja turkistarhauksen lopettamiseksi tulisi perustaa monialainen työryhmä arvioimaan tarhaajien tarvitsemia tukitoimia. Tämä työryhmä voisi teettää tarkemmat selvitykset turkistarhojen tämän hetken ikäjakaumasta, pää- ja sivutoimisuuden asteesta, toiminnan kannattavuudesta sekä kiinteiden rakenteiden nykykäyttöarvosta. Turkistarhaajia tulee auttaa siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään. Näillä toimilla varmistetaan, että kukaan ei menetä elantoaan valmistautumatta.

Arvoisa puhemies! Enemmistö suomalaisista vastustaa turkistarhausta nykymuodossa. Suomi on Euroopan harvoja maita, joissa turkistarhaus on yhä sallittua. Melkein kaikki Euroopan maat ovat kieltäneet turkistarhauksen kokonaan tai ainakin osittain. Kansanliike turkistarhauksen lopettamiseksi on myös Suomessa vahva. Kansalaisaloite turkistarhauksen lopettamiseksi keräsi vaadittavat 50 000 allekirjoitusta vain yhden päivän aikana. Tämä kertoo suomalaisten vankasta halusta lopettaa turkistarhaus. Nyt on aika auttaa turkistarhoja siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään niin, että kukaan ei putoa tyhjän päälle. Samalla otamme askeleen kohti eläinten parempaa kohtelua ja minimoimme myös riskejä uuden pandemian syntymiselle.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kollegoja, jotka ovat tämän aloitteen allekirjoittaneet, tuesta tälle tärkeälle asialle. Toivon, että tästä kysymyksestä ei tule hallitus—oppositio—asetelmaa vaan löydämme yhteisen sävelen yhteisen asian ympärille. Toivon, että myös täällä eduskunnassa näkyy tahtotila turkistarhauksen kieltämiseksi Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto poissa, edustaja Kokko poissa. — Edustaja Norrback.

19.45 Anders Norrback r: Tack, ärade talman! Det är flera gånger vi har diskuterat den här frågan, hur vi ska se på pälsnäringens framtid. Jag tycker också vi behöver lägga in det i ett vidare perspektiv. Vi har näringsfrihet, vi har som statsmakt enligt mig skyldighet att se till att de som idkar en näring ska känna sig trygga, att verksamhetsförutsättningarna inte förändras och att statsmakten inte drar undan mattan för en verksamhet som man sköter inom lagens gränser. Det här är någonting som vi aldrig får glömma bort. Vi vet att den här diskussionen kring djurens välmående inte bara gäller pälsdjur. Vi vet att det också internationellt sett finns rörelser som vill att vi ska avsluta många andra näringar som gäller djurhushållning, framför allt inom fjäderfäproduktionen och så vidare.

Det här kräver en grundlig diskussion: Hur ska vi ha det, hur ska vi se på vårt samhälle? För mig är det klart att Finland ska vara ett land där vi stöder näringar och försöker utveckla dem i den takt som verksamheten och omgivningen förändras. Vi ska inte avveckla saker utan vi ska i stället utveckla dem. Jag tror vi behöver det om vi ska ha råd med våra välfärdstjänster, om vi ska ha råd med det som vårt samhälle behöver. Den här dimensionen får vi inte glömma bort när vi diskuterar den här saken, hur framtiden generellt sett ser ut, och det här är någonting som glöms bort i den här diskussionen.

Sedan vill jag påpeka, när det gäller sjukdomsläget, att under koronapandemin var den finska pälsnäringen tillsammans med Helsingfors universitet snabba att utveckla ett vaccin som visade sig vara väldigt funktionellt. Jag är också helt övertygad om att man kan lösa den här situationen när det gäller fågelinfluensan, som utan tvivel är utmanande, men det kräver förstås tid.

Arvoisa puhemies! Turkisalahana on globaalinen ala, ja markkinat määräävät, miten ala menestyy. Meidän turkistuotannolla on hyvä laatujärjestelmä, voidaan vaikka väittää, että se on maailman parhaimpia järjestelmiä. Turkisteollisuuden lopettaminen Suomesta ei poista markkinoita, vaan tuotanto siirtyy muualle. Sitten voidaan miettiä, miten siellä tuotetaan ja millä ehdoilla ja millä vaaroilla. Haluan, että me yhdessä mietimme, miten voimme tehdä turkisalasta suotuisampaa sekä tuottajillemme että turkiseläimillemme. Tässä keskustelussa on tietysti helppo löytää kauhukuvia, mutta on myös rehellisesti katsottava kokonaisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

19.48 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan arvot punnitaan siinä, miten se kohtelee heikoimpia ja puolustuskyvyttömiä. Ketut ja minkit ovat villieläimiä, jotka eivät kuulu häkkeihin. Turkistarhaus on jätettävä historiaan Suomessakin. Kyseessä on yksi eläintuotannon julmimpia muotoja ja myös auringonlaskun ala. On korkea aika kuunnella suomalaisten ylivoimaisen suurta enemmistöä ja lopettaa turkistarhaus. Olisi myös tarhaa-

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

jille reiluinta tehdä nuo tarvittavat ja vääjäämättä edessä olevat päätökset viivyttelämättä. Turkistarhauksen kieltä voisi tosiaan astua voimaan siirtymäajalla, mutta tarhaajille tulisi ja kannattaisi tarjota porkkana mahdollisimman nopean luopumisen tueksi.

Arvoisa puhemies! Turkisalan merkitys Suomen taloudelle ei ole suuri, vaikka sitä monesti onkin liioiteltu. Monet muotitalot ovat jo lopettaneet turkisten käytön eettisistä syistä. Kyseessä on taantuva ala, mutta se ei tarkoita, etteikö yksittäisen turkistarhaajan näkökulmasta muutos olisi dramaattinen. Muutos ei saisi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin. Tarhaajia on tuettava siirtymään uusiin elinkeinoihin tai eläköitymään.

Turkistarhaus on lopetettu jo isossa osassa Euroopan maita. EU:ssa on myös vireillä kansalaisaloite turkistarhauksen kieltämiseksi koko EU-alueella, ja enemmistö EU-maista kannattaa tätä kieltä. Suomi on siis jäämässä peränpitäjäksi, vaikka suomalaisten ylivoimainen enemmistö on jo hyvän tovin kannattanut turkistarhauksen lopettamista.

Arvoisa puhemies! Lintuinfluenssa siirtyi tosiaan tänä vuonna Suomessa ensimmäistä kertaa turkiseläimiin. Se oli mielestäni viimeinen niitti. Turkistarhoilla kasvaa riski myös ihmisiin tarttuvasta lintuinfluenssasta, sillä tarhoilla taudit kehittyvät ja sopeutuvat nisäkäisiin. Tarhat tarjoavat otolliset olosuhteet tautien leviämälle ja pandemioiden kehittymiselle. Riski kasvaa jälleen keväällä muuttolintujen palatessa, ja siksi mielestäni olisi vastuullista toimia tässä ripeästi. Turkistarhauksen hallittu alasajo on siis tarpeen niin eläinten hyvinvoinnin, kansanterveyden kuin kansantaloudenkin perusteella. Suomesta alkunsa saanut pandemia olisi Suomen taloudelle erittäin kohtalokas.

Vihreät esittivät tällä viikolla, että hallitus valmistelisi viipymättä eduskunnalle esityksen turkistarhauksen hallitusta alasajosta ja turkistarhaajille suunnatusta luopumistuesta. Vielä keskiviikkona se ei saanut eduskunnan enemmistön tukea, mutta sydämeni pohjasta toivon, että asia etenee vielä tämän vaalikauden aikana esimerkiksi tämän lakialoitteen pohjalta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä näihin vasta-argumentteihin: Usein kuulee vedottavan elinkeinovapauteen, että turkistarhausta ei voida kieltää, koska se on sallittua. Tämänhän tekisi tavallaan eduskunnan työstä täysin tarpeetonta, jos ajattelisimme, että lakeja ei voisi muuttaa. Mutta tämä argumentti elinkeinovapaudesta ei oikein muutenkaan kestä merivettä. Emmehän me mitä tahansa, kenties historiassa joskus hyväksyttyäkin, toimintaa tänä päivänä salli. Kun tietoisuus esimerkiksi eläinten hyvinvoinnista lisääntyy, on minusta sivistysvaltion velvollisuus punnita lainsäädäntöä myös uuden tiedon valossa. Nyt ei toki ole kyse mistään uudesta tiedosta. Meillä on ollut tieto turkiseläinten hyvinvoinnista, lajityypillisestä käyttäytymisestä ja turkistarhojen heikoista oloista jo pitkään, ja toivon, että aika olisi vihdoinkin kypsä muutokselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.52 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevan aloitteen tavoitteena on lopettaa turkistarhaus Suomessa — siis lopettaa se laillinen elinkeino, josta äskettäin juuri kuulumme. Olen itse kotoisin Pohjanmaalta, jossa turkiselinkeinolla on pitkät perinteet tärkeänä maaseudun elinkeinona, joka on lisäksi merkittävä alueellinen työllistäjä. Turkistarhaus on ammatti, joka kulkee usein suvussa sukupolvelta toiselle. Turkiseläinten jalostustyö on vuosia tai jopa vuosikymmeniä kestänyttä pitkäkestoista työtä. En siis löydä mitään lopetusta puoltavia seikkoja.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

Onneksi Suomessa on nyt hallitus, joka ei tällaista älyttömyyttä ohjelmassaan edistä. Hallitusohjelma päinvastoin toteaa ymmärtävänsä turkisanalan tärkeyden ja erityishaasteet.

Tästä aloitteesta käy ilmi, etteivät tämän aloitteen tekijät näytä alkuunkaan tunnistavan turkisanalan tärkeyttä. Aloitteessa vedotaan turkisanalan kannattamattomuuden ohella myös mahdolliseen uuteen pandemiaan, joka voisi aiheutua viruksesta, joka on siirtynyt linnuista ulosteen kautta turkiseläimiin. Tämä lintuinfluenssan käyttäminen oman asiansa eteenpäinviemiseksi, eli tässä tapauksessa turkiselinkeinon kuoppaamiseksi maastamme, ei sinällään yllätä. Vihreä agenda ei yleensäkään piittaa, kuinka yksilön käy utopian edessä.

Arvoisa rouva puhemies! On ihan selvää, että turkistarhojen varjotalot tulisi verkoilla suojata haittalintujen vierailuilta. Tämä on tietysti tarhaajalle kustannuskysymys, mutta se on järkevempää kuin antaa lintujen vapaasti levittää tautia tarhoille. Usein kuulee puhuttavan, että turkistarhoissa eläimillä olisi aivan järkyttävät olosuhteet. Tosiasia kuitenkin on, että hyvinvoiva eläin on nimenomaan tarhaajan etu, sillä huonovointinen eläin ei myöskään tuota hyvää turkista.

Jos olette joskus nähneet vaikkapa kettuja luonnossa, niiden turkit saattavat olla kapisia, ja luonnossa elävä elukka näyttää joskus kovin kurjalta. Sen sijaan tarhoissa elävät ovat pulskia ja hyväturkkisia eläimiä. Eläimet ovat syntyneet tarhoilla eivätkä tiedä luonnossa elämisestä mitään. Kannattaa tutustua alaan tarkemmin, niin ei tarvitse luulla.

Meillä Suomessa turkistarhausta valvotaan hyvien kriteerien mukaisesti. Jokaisesta ammattikunnasta löytyy ammatinharjoittajia, joilta uupumus tai masennus on vienyt kyvyn hoitaa ammattiaan kunnialla. Näistä tapauksista löytyy esimerkkejä vuosien varrelta, mutta niihin puututaan ja on puututtu eri viranomaisten yhteistyöllä. Koko elinkeinoa ei pidä ajaa alas muutaman poikkeuksen vuoksi.

En kannata käsiteltävänä olevaa lakialoitetta, ellei ole tullut jo selväksi. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Erinomainen puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Virta.

19.56 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Turkistarhaus on eläinräkkäystä. Emme koskaan hyväksyisi samaa toimintaa tehtäväksi esimerkiksi koirille. Turkiseläimetkin ovat tuntevia olentoja, joita ei ole tarkoitettu pieneen häkkiin elämään vain siksi, että niiden päällä oleva turkki siirretään ihmisten asusteisiin. Tiedän, että tämän ääneen sanominen suututtaa osaa suomalaisista. Ymmärrän, että se saattaa tuntua erityisen pahalta heistä, jotka toimivat juuri turkistarhauksen elinkeinonharjoittajina ja ovat mahdollisesti tehneet hyvinkin mittavia investointeja alaan. Sen ei kuitenkaan pitäisi olla este sille, ettei asiaa voi todeta ääneen: turkistarhauksessa on kyse eläinräkkäyksestä. Kuka pitäisi eläinten puolta, jos me ihmiset emme niitä asioita uskaltaisi päätöksentekosaleihin tuoda?

Suomen turkistarhoilla tapetaan noin kaksi miljoonaa eläintä vuosittain. Kaksi miljoonaa turhaa kuolemaa, jota ennen eläimillä ei ole ollut minkäänlaisia mahdollisuuksia elää lajityypillistä elämää. Turkistarhojen eläimet ovat usein häiriintyneitä elinolojensa vuoksi. Eläimet saattavat esimerkiksi alkaa purra itseään tai toisiaan ja jopa syödä häkkitovereitaan. Usein ketut tappavat omat poikasensa.

Eläinlääkäriliitto otti tällä viikolla kantaa vaatien turkistarhauksen lopettamista. Kananotossa todetaan häkkikasvatukseen perustuvan tarhauksen aiheuttavan turkiseläimille vakavia hyvinvointiongelmia, kärsimystä, sairauksia ja stressiä. Lienee paikallaan kysyä: missä nyt on se paljon peräänkuulutettu pohjoismainen linja, johon kokoomusjohtoinen

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

hallitus monet muut päätöksensä nojaa? Ruotsi nimittäin on aloittanut turkistarhauksen lopettamisen ja sen alan hallitun alasajamisen. Missä ovat Suomen toimet?

Vihreät ovat lukuisia kertoja kysyneet tänäkin syksynä asiasta hallitukselta, mutta vastaukset loistavat poissaolollaan. Se on hämmentävää, sillä turkistarhauksen jatkamiselle ei ole mitään perusteita, ei edes taloudellisia, pandemiariskeistä puhumattakaan. Kaiken keskiössä tulisi tietysti olla perusteena se, että turkistarhaus on eläinrääkkäystä eikä eettisesti hyväksyttävää. Ja jos, arvon hallitus, pohjoismainen malli ei kelpaa, niin miksi haluatte pitää Suomen poissa eurooppalaisesta linjasta? Turkistarhaus kun on kielletty lähes kahdeskymmenessä Euroopan maassa, mutta ei Suomessa. Tässä asiassa linkitymme nykytilassa itäiseen Eurooppaan, emme länteen, jossa mielestäni Suomen tulisi aina olla ja edustaa.

Arvoisa puhemies! Haluan lämpimästi kiittää vihreiden kansanedustaja Hanna Holopainen tästä tärkeästä lakialoitteesta, jolla esitetään turkistarhausta lopetettavaksi Suomessa. On helppo tukea tätä aloitetta ja vedota, että hallitus ryhtyisi suunnittelemaan turkistarhauksen hallittua alasajoa. Taloudellisen tukipaketin rakentamalla voidaan toimia reilummin ja kestävämminkin myös alan yrittäjiä kohtaan, kuten muun muassa Ruotsin hallitus on todennut ja ryhtynyt toimiin. Turkistuotanto on nimittäin kielletty, kuten jo mainitsin, useissa EU-maissa, eikä ole mahdotonta, että myös EU-tasoinen kielto olisi tulossa, kuten muun muassa Kauppalehdessä taannoin pohdittiin.

On todella lyhytnäköistä politiikkaa, että hallitus jatkaa sen sijaan turkistarhauksen tukemista. Tuet pitäisi nimenomaan suunnata turkistarhauksen lopettamiseen ja tukea tarhaajia siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään niin, ettei kukaan pääse putoamaan tyhjän päälle. Vihreät ovat ajaneet turkistarhauksen lopettamista pitkään, mutta samalla olemme koko ajan puhuneet siitä, että emme mekään halua jättää turkistarhaajia tai muita alalla työskenteleviä ilman tukea. Tuki voisi tarkoittaa esimerkiksi muutos- ja investointitukia, opintotukia, yritysneuvontaa tai muuta tarpeellista muutosturvaa, mahdollistaen myös jo aiemmin mainitun aikaisemman eläköitymisen. Alan tekohengittäminen sen sijaan erilaisin tukimuodoin on käsittämätön ja vanhentunut poliittinen valinta.

Turkistarhat ovat jo vähentyneet merkittävästi Suomessa. Kun vielä 80-luvulla tarhoja oli lähes 6 000, puhutaan tällä hetkellä vähän yli 400 tarhasta, jotka työllistävät noin 500 ihmistä. Suurin osa yrityksistä on jo raskaasti tappiollisia. Sen lisäksi, että turkistarhaus on toissijaista ihmisten tarpeisiin nähden ja aiheuttaa eläimille turhaa kärsimystä, se on myös ympäristön kannalta ongelmallista. Kun turkiseläinten lanta ja virtsa kertyvät häkkien alle, rehevöittäviä sekä happamoittavia typpi-, fosfori- ja ammoniakkiyhdistelmiä pääsee vapautumaan ympäristöön, mikä aiheuttaa muun muassa vesistöjen pilaantumista ja puustovaurioita.

Näin ollen, arvoisa puhemies, vetoan: Kun kerta neljä viidestä suomalaisesta vastustaa nykyä turkistarhausta, miksi hallitus ei uskalla toimia, miksi hallitus ei voisi pitää tässä eläinten puolta, miksi hallitus ei välitä? Suomella on valmius olla eläinten oikeuksien kärkimaita maailmassa. Tässä kohdassa me emme voi enää väittää ylpeästi olevamme etujoukoissa tai muita edellä, mutta rohkeutta meiltä voi löytyä yhä toimia. Hallitus voi valita myöntää, että parantamisen varaa on, ja valita toisin. Turkistarhauksen lopettaminen olisi konkreettinen, merkittävä teko eläinten oikeuksien vahvistamiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

20.01 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Nykyisen kaltainen turkistarhaus on tullut tiensä päähän. Muualla Euroopassa alaa rajoitetaan jo huomattavasti, ja monessa maassa se on kielletty kokonaan. Suomi on Euroopan viimeisiä maita, joissa turkistarhaukseen ei ole puututtu lainkaan. Tämähän on se kuva, jonka haluamme välittää muualle Eurooppaan ja maailmalle?

Turkistarhakasvatus aiheuttaa eläimille huomattavaa kärsimystä, sairauksia ja stressiä, mikä on vastoin niin eläinten hyvinvointilain kuin eläinsuojelulainkin tavoitteita. Ennen kaikkea se on kuitenkin vastoin suomalaisten enemmistön mielipidettä. Taloustutkimuksen tuoreen kyselytutkimuksen mukaan runsaat 80 prosenttia suomalaisista vastustaa nykymuotoista turkistarhausta. Yli puolet kannattaa turkistarhauksen täyskieltoa mahdollisimman nopeasti. Aiemmin tällä viikolla Suomen Eläinlääkäriliitto julkaisi tiukan kannanoton, jonka mukaan se kannattaa nykymuotoisen turkistarhauksen kieltämistä Suomessa. Liiton mukaan turkistarhaus on ongelmallista niin eettisesti kuin eläinten hyvinvoinnin, ympäristönsuojelun ja zoonoottisten tautien kannalta. Eläimen on voitava syödä, liikkua, leikkiä, levätä, huoltaa kehoaan sekä käyttäytyä sosiaalisesti lajityypillisellä tavalla, eikä häkkikasvatukseen perustuva toiminta mahdollista mitään näistä. Alaa ja sitä koskevaa sääntelyä ei ole kyetty uudistamaan niin, että ne edistäisivät turkiseläinten hyvinvointia.

Samaan aikaan turkistarhauksen osuus Suomen kansantaloudesta ja viennistä on pienentynyt vuosi vuodelta. Vuonna 2022 nettoviennin arvo oli enää vain 0,04 prosenttia Suomen tavaraviennin kokonaistuloista. Lisäksi se on ollut viime vuosina yksi huonoiten kannattavista aloista: yli 60 prosenttia alan yrityksistä teki tappiota vuonna 2022. Vaakakupissa ovat toisaalta ne yhdeksän miljoonaa, jotka tänä vuonna on budjetoitu lintuinfluenssan torjuntaan. Turkiksilla ei ole enää markkinoita Euroopassa. [Mauri Peltokangas: Viime vuonna oli paras hinta pitkään aikaan!] Onkin kestänyt, että hallitus ei ole valmis ottamaan askelia turkistarhauksen kieltämiseksi vaan päinvastoin jatkaa alan tukemista verovaroin. [Mauri Peltokankaan välihuuto] — Yhdeksän miljoonaa.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että turkistarha-alan toiminta on epäeettistä ja vahvasti ristiriidassa voimassa olevassa eläinten hyvinvointilaissa eläinten suojelemiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi asetettujen tavoitteiden kanssa, siihen liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä kansanterveydelle. Esimerkiksi turkistarhoille levinneen lintuinfluenssaviruksen uhkana on viruksen muuntuminen ja siirtyminen ihmiseen. Tänä vuonna epidemia alkoi turkistarhoilla heinäkuun puolivälissä, minkä jälkeen turkistarhoilla on Ruokaviraston mukaan raportoitu 42 lintuinfluenssatapausta. Ihmisten terveyden suojaamiseksi Ruokavirasto on määrännyt lopetettavaksi yli 300 000 turkiseläintä. [Mauri Peltokangas: Se on miljoonien tappiot veronmaksajille!] Taudin torjuntatoimenpiteet turkistiloilla jatkuvat edelleen, mutta onneksi uusia epäilyyn perustuvia lintuinfluenssatartuntoja ei ole syyskuun jälkeen todettu.

Tämä ei suinkaan ole ainoa kerta, kun eläinperäiset virukset ovat levinneet turkistarhoille ja uhanneet levitä myös väestöön. Esimerkiksi Tanskassa havaittiin korona-aikana viruksen levinneen minkkitarhoihin, minkä seurauksena epidemia paheni myös ihmisten keskuudessa. Vastaavan kaltaiset tapaukset tulevat tulevaisuudessa vain lisääntymään, jos tilanteeseen ei puututa. Pahimmassa tapauksessa meillä on edessä jälleen uusi pandemia.

Arvoisa puhemies! On tietenkin totta, että turkistarhauksesta luopumiseen tarvitaan siirtymäaika, sillä elinkeinonharjoittajilla tulee olla aikaa ajaa toiminta hallitusti alas. Lisäksi toiminnan harjoittajat ja tarhoilla työskentelevät tarvitsevat tukitoimia, jotta heidän toimeentulonsa on turvattu jatkossakin. Osa voi siirtyä harjoittamaan muuta elinkeinoa, ja

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

osalla voi jo eläköityminen olla ajankohtaista. Käsittääkseni iso osa tarhaajista toimii sivutoimisesti.

SDP:n kanta on, että turkistuotanto ja turkisten myynti Suomessa on kiellettävä ja turkistuotannosta luopumiseen on laadittava suunnitelma, jossa edetään asteittain ja jossa alalta elantonsa saavia ei jätetä oman onnensa nojaan. Suunnitelmassa voidaan hyödyntää niiden maiden malleja, joissa turkistarhaus on jo loppunut tai loppumassa siirtymäajan jälkeen. Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla turkistarhauksen täyskielto EU:n alueella. Selvää on, että turkistarhauksen lopettaminen on ainoa kestävä ratkaisu. Tähän tarvitaan selkeä suunnitelma ja vuosiluku sille, koska tämä tapahtuu. Muutos ei tapahdu hetkessä, joten toimiin on ryhdyttävä nyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

20.06 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Turkistarhaus on julma elinkeino, joka aiheuttaa turkiseläimille turhaa kärsimystä. Se on voimakkaasti taantuva elinkeino ja pahimmillaan uhka kansanterveydelle. Turkistarhauksen puolustajat käyvät yhteiskunnassa todella vähiin. Tällä viikolla Suomen Eläinlääkäriliitto ilmoitti kannattavansa nykymuotoisen turkistarhauksen kieltämistä kokonaan Suomessa. Liiton kannanoton mukaan häkkikasvatukseen perustuva tarhaus on vastoin eläinsuojelulain tarkoitusta. Eläimen on voitava syödä, liikkua, leikkiä, levätä, huoltaa kehoaan sekä käyttäytyä sosiaalisesti lajityypillisellä tavalla. Näin ei turkistarhoilla ole. Myös suomalaisten selvä enemmistö, noin 80 prosenttia, vastustaa nykymuotoista turkistarhausta. Kansalaisaloite turkistarhauksen kieltämiseksi keräsi lyhyessä ajassa yli 100 000 allekirjoitusta.

Arvoisa puhemies! Suurta huolta herättää myös uhka siitä, että turkistarhoille levinnyt lintuinfluenssavirus muuntuu ja siirtyy ihmiseen. [Mauri Peltokangas: Höpö höpö!] Turkistarhojen lintuinfluenssaepidemian torjuntaan on budjetoitu tälle vuodelle liki yhdeksän miljoonaa euroa. Nämäkin eurot voisi käyttää viisaammin turkistarhauksen hallittuun alasajoon. Meidän ei pidä ottaa riskiä, että uusi pandemia saisi alkunsa suomalaiselta turkistarhalta.

Keskustelussa vedotaan usein elinkeinonvapauteen ja turkistarhaajien tilanteeseen. Kun ymmärryksemme yhteiskunnassa kasvaa ja maailma muuttuu, myös elinkeinorakenteemme tulee muuttua. Kuten Suomen Eläinlääkäriliittokin totesi, turkiseläinten kasvattaminen häkeissä on vastoin eläinsuojelulain tarkoitusta eli tässä salissa säätämämme lain tarkoitusta. Lakien tarkoituksena on saada aikaan muutosta. Eläinten hyvinvointilain tarkoituksena on eläinten suojelu uusimman tiedon valossa. Turkistarhauksen osalta on kerta kaikkiaan tullut selväksi, että kestäviä perusteita tälle elinkeinolle ei enää ole.

Arvoisa puhemies! On selvää, että turkistarhauksen kieltö tulee vaikuttamaan merkittävästi elinkeinonharjoittajiin. On kuitenkin niin eläinten kuin elinkeinonharjoittajien kannalta vastuutonta tekohengittää elinkeinoa, joka ei nykytiedon valossa kestä eettistä tarkastelua. Eläinten turha kärsimys on lopetettava tekemällä päätökset alan hallitusta alasajosta ja tarjottava turkistarhaajille tukea muutoksessa. Tämän puolesta vihreät ovat puhuneet pitkään, ja tämä sisältyy vihreiden vaihtoehtobudjettiin.

Olennaista on nyt tunnustaa tosiasiat. Turkistarhaus on kestävä ja epäeettinen elinkeino, joka on jo aikaa sitten tullut tiensä päähän. Vetoankin hallitukseen ja eduskuntaan, että asiantuntijoiden ja suomalaisten enemmistön näkemykset otetaan nyt vakavasti ja teh-

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

dään tarvittavat päätökset turkistarhauksen kieltämiseksi mahdollisimman lyhyellä siirtymäajalla.

Tuen edustaja Holopaisen tekemää lakialoitetta, kiitän häntä tämän aloitteen tekemisestä ja toivon todella, että sille löytyy eduskunnasta enemmistön tuki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

20.10 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme lakialoitetta laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain liitteen 1 muuttamisesta. Lakialoitteen tavoitteena on lopettaa turkistarhaus Suomessa. Lakialoite katsoo, että nykyisenlainen turkistarhaus on vahvasti ristiriidassa eläinten hyvinvoinnin ja hyvän kohtelun kanssa. Minä olen kuullut monenlaista tässä salissa, mutta tällaista hölynpölyä en vielä kertaakaan. Minä olen itse aiemmin työskennellyt turkistarhalla muutamana kautena kymmenisen vuotta sitten. Minä tiedän, että turkistarhaajat pitävät eläimistään Suomessa erittäin hyvää huolta. Turkistarhauksen kannattavuudenkin kannalta eläinten hyvinvointi on täysin välttämätöntä, sillä sairas, nääntynyt ja huonovointinen eläin ei jätä jälkeensä laadukasta turkista, ja tarhauksen tarkoituksena on viedä maailmalle laadukkaita turkiksia. En tätä nyt osaa paremmin rautalangasta taivuttaa. No, tämän lisäksi vielä turkistarhausta valvotaan Suomessa erittäin tarkasti ja laadukkaasti. Meillä on Suomessa maailman parhaat tarhaajat, vastuulliset sellaiset.

Lakialoite pelottelee sillä, että turkistarhasta voi alkaa uusi koronan kaltainen pandemia niin sanotun nisäkäsadaptaation kautta, kun esimerkiksi lintujen kantamat virukset saattaisivat siirtyä ulosteen kautta turkiseläimiin. No, eivätkö ne siirry siihen naapurin navettaan? Se sama kymmentuhatpäinen lokkiparvi pyörii siinä niin kuin tornado, ja te suojelette niitä, ja juuri itse myönnätte, että niistä on vaaraa elinkeinolle, josta parhaina vuosina tuotiin suomalaisen yhteiskuntaan lähes miljardi ja huonoimpinakin noin 250 miljoonaa vuodessa sitä riihikuivaa rahaa, jolla tuotetaan palveluita niissä pienissä kunnissa esimerkiksi Pohjanmaalla, missä turkistarhausta toivon mukaan vielä sadan vuodenkin päästä harrastetaan.

Arvoisa puhemies! Ei tällaisten syiden takia tarvitse koko elinkeinoa kieltää. Riittää, että laissa on säännökset, että turkistarhaajilla on keinot esimerkiksi siihen, että linnut eivät pääse lähellekään turkiseläinten ruokaa. Se on ihan täysin mahdollista toteuttaa, jos tahdotilaa vain löytyy. Ongelmana on siis se, että lokkien on annettu parveilla turkistarhojen yläpuolella. Tässä olisi tarvittu ennaltaehkäisyä, jota tarhaajat ovat pyydelleet jo kymmeniä vuosia. Se ongelma on siellä tiedetty. Mutta ei, nämä lokit ovat olleet niin arvokkaita, rääkyneet siellä tosissaan hirvittävässä parvissa, että on ollut sellainen vaara, että elinkeino vaarantuu. Te suojelette niitä lokkeja siellä navettojenkin päällä ja sikaloiden päällä, joka paikassa. Siihen tulee puuttua. Ne vaarantavat elinkeinon, ja niiden luonnollinen ympäristö ei ole turkistarhan yläpuolella. Kyllä minun mielestäni tarhaajilla tulisi olla ja olisi pitänyt olla jo vuosia sitten lupa säilyttää ja ampua lokkiparvia, jos ne kasvavat niin suuriksi, että niitä ei muutoin saa enää lähtemään pois ja ne vaarantavat elinkeinon.

Me puhumme nyt erittäin perinteisestä alasta, joka on ollut meillä kauan ja tuonut hyvinvointia tähän maahan omalta osaltaan. Otetaan esimerkkinä Pohjanmaalta pieniä kuntia, joissa turkistarhaajien tuoma veromäärä on merkittävä kunnan taloudelle: jossain Kaustisen kokoisessa kunnassa, vähän yli neljäentuhatta ihmistä, parhaimmillaan puoltatois-

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

ta miljoonaa, ja siellä siis sivistyksen budjetti on jossain kahdeksan miljoonan kohdalla. Tiedetään, että nämä ovat siellä suuria summia.

Te haluatte tuhota elinkeinon. Hävetkää, jos osaatte. Suomella ei ole varaa tuhota ainutakaan elinkeinoa tässä taloudellisessa tilanteessa, eikä huomenna, ei kymmenen vuoden päästä eikä sadan vuoden päästä. Minun mielestäni Suomessa on yrittämisen vapaus, jota pitää suojella kaikin keinoin. Valtion tehtävä ei ole tuhota elinkeinoja ja sitä kautta suomalaisen veronmaksajan ja hänen perheensä elämää. Sen, että luen tällaisia aloitteita tässä eduskunnassa, koen irvokkaaksi, koska tämän talon tehtävä on varmistaa, että tähän maahan riittää veroeuroja ja että jokaisella yrittäjällä alasta riippumatta on vapaus yrittää ja tehdä parhaansa tämän Suomen hyvinvoinnin eteen ja sen takaamiseksi.

En missään tapauksessa voi kannattaa tällaisia aloitteita. Toivon ja uskon, että nykyinen hallitus antaa yrittäjien yrittää rauhassa ja ettei suomalainen hieno turkistalous lakkaa, koska itse asiassa, toisin kuin täällä on väitetty, viime vuosi oli ennätys turkistanahkojen osalta. Ihän ei päästy hinnoissa vielä tappiin, mutta koska Kööpenhaminan turkishuutokaupat lopettivat, niin meillä Suomessa on nyt mahdollisuus olla todellinen turkismaa. Yhtenä pienenä purona tämä elinkeinon ala tuo meille sitä hyvää, mitä me jokainen tarvitsemme, oltiin me siitä sitten mitä mieltä hyvänsä, mutta yhtenä maaseudun elinkeinona se tulee säilyttää niin kuin muutkin. Suomen perustuslain mukaan tässä maassa on yrittäjän vapaus, ja näin on myös turkistarhaajille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Gebhard.

20.16 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Uskon, että joskus tulevaisuudessa ihmiset ihmettelevät, kuinka julmasti eläimiä on vielä vuonna 23 saanut kohdella. [Mauri Peltokangas: Onko nahkakengät?] On selvää, että turkistarhaus, sellaisena kuin sitä harjoitetaan, ei kestä minkäänlaista eettis-moraalista tarkastelua.

Minusta meillä ihmisillä on velvollisuus kaikella toiminnallamme vähentää eläimille aiheuttamaamme kärsimystä. Eläimet eivät voi antaa meille lausuntoja lakiesityksistä tai osoittaa mieltään oikeuksiensa puolesta, ja juuri siksi meidän tulee suojata eläinten oikeuksia. Eläimet ovat tuntevia ja ihmisten mittapuilla monella tavalla älykkäitäkin. Eläinten arvo nähdään usein välineenä, ja mielestäni lainsäädännössä tarvitaan pikemminkin eläinten oikeuksia kunnioittavia näkökulmia.

Turkistarhaus pitää lopettaa eettisistä syistä. Turkistarhalla eläin elää elämän, jota ei parhaalla tahdollakaan voida kutsua lajityypilliseksi. Turkiseläimet kuolevat sen tähden, että meillä ei ole valmiutta lopettaa alaa, joka muutenkin on tullut tiensä päähän.

Suomalaisten enemmistö kannattaa turkistarhauksen lopettamista, ja ihmisten mielipiteet ovat olleet edellä eduskunnan enemmistöä tässä asiassa jo pidemmän aikaa. Kysymys kuuluukin: olemmeko me jäljessä vai osoitammeko me johtajuutta tässä asiassa? Suomi on Euroopassa viimeisiä maita, jossa turkistarhaus on yhä sallittua.

Paitsi että turkistarhaus on moraalisesti kestänytöntä, on se myös hiljattain aiheuttanut meille uuden pandemiariskin. Meidän suhteemme luontoon ja eläimiin aiheuttaa tällaisia hyvin konkreettisia vaaratilanteita myös ihmisten terveydelle. Eläinperäiset virukset voivat potentiaalisesti tuottaa meille vakavat seuraukset.

Toki on niin, että turkistarhaus on tällä hetkellä laillinen elinkeino. Juuri siksi me keskustelemme siitä, tulisiko näin olla jatkossakin. Eläinrääkkäyksen ei tule olla laillista, ja

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

siksi turkistarhaus tulisi kieltää. Haluan myös huomauttaa kollegoille, että elinkeinonvapautta on itse asiassa aika monenlaisilla lainsäädännöllisillä ratkaisuilla rajattu.

On selvää, että ei ole kenenkään, myöskään turkiselinkeinon harjoittajien, edun mukais- ta, jos alan alasajo tapahtuu hallitsemattomasti. Sen vuoksi meidän olisi syytä toimia asias- sa nopeasti etukenossa, lopettaa turkistarhauksen tekohengittäminen ja miettiä, miten me voimme tukea alalla työskenteleviä siirtymään eteenpäin. Turkisalalta elantonsa saavia ei pidä hylätä.

Haluan vielä kiittää edustaja Holopais- ta hyvästä aloitteesta. On ilo tukea sitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

20.20 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos edustaja Han- na Holopaiselle tämän tärkeän lakialoitteen tekemisestä. On hyvä, että me ollaan voitu sii- tä tänään keskustella.

Tässä on tietysti jo kaikki sanottu, kun tässä vaiheessa iltaa tulee puhumaan, mutta mie- lestäni on tärkeää huomioda se, että maailma muuttuu. Turkistarhaus on todellakin ollut joskus varsin merkittäväkin elinkeino varsinkin alueellisesti, mutta koko ajan yrittäjien määrä on vähentynyt, sen merkitys meidän kansantaloudessa on vähentynyt ja sen merki- tys meidän viennissä on vähentynyt. Mielestäni olisi reilua meiltä päättäjiltä katsoa myös totuutta silmiin ja miettiä, mitä me tässä tilanteessa sitten teemme, kun on aivan vääjäämä- töntä, että ala tulee ennen pitkää loppumaan. Täällä on puhuttu, onko mahdollisesti EU- lainsäädäntö, onko meidän oma kansallinen lainsäädäntö vai mikä se on. Me tiedetään, että muotialalla vastustetaan turkiksia. Tässä on tullut esille se, että jos se meiltä lopetetaan, niin siirtykö se jonnekin muualle. No, kaiken kaikkiaan nimenomaan tämä, että muotiala- kin karsastaa tätä asiaa, on yksi asia. Toinen on tietysti se, että meidän vastuu on se, mitä meillä tehdään, ja huolehtia siitä, että meidän lainsäädännössä huolehditaan siitä, että toi- minta, jota harjoitetaan täällä, on eettistä ja toisaalta myös että se on meidän muun lainsää- dännön mukaista. Tässähan esimerkiksi Suomen Eläinlääkäriliitto todellakin tällä viikolla otti hyvinkin jyrkän kannan ja totesi ihan selkeästi, että tarhaus aiheuttaa eläimille vakavia hyvinvointiongelmia, kärsimystä, sairauksia ja stressiä ja tämä on vastoin nykyisen eläin- suojelulain ja uuden eläinten hyvinvointilain tarkoitusta.

Tietysti myös herää kysymys siitä, että jos me pystyttäisiin tekemään turkistarhausta niin, että se todellakin mahdollistaisi eläinten lajityypillisen käyttäytymisen, niin silloin- han myös ne rakenteet olisivat hyvin erilaisia. Se olisi tietysti huomattavasti kalliimpaa tuottajille, ja sitten tulee esiin myös se, että kun tämä lintuinfluenssan todellinen riski tässä on nostettu esiin, niin jos tuottajat itse — niin kuin normaalisti elinkeinonharjoittajat vas- taavat eri riskeistä — myös joutuisivat tämän riskin kantamaan, niin eihän se taloudellises- ti silloin olisi millään tavalla myöskään kannattavaa. Kaikki nämä tekijät ovat minusta sel- laisia, että meidän on hyvä tavallaan katsoa sitä totuutta silmiin ja todeta, että kyllä tämä ala on sellainen, joka tulee loppumaan.

Se on myös tietysti ollut suomalaisten kansalaismielipide hyvin vahvasti jo pitkään. Nyt uusimpien selvitysten mukaan neljä viidestä suomalaisesta katsoo, että turkistarhaus ei ole eettisesti kestävä, ja ajattelen, että meidän päätöksentekijöiden pitäisi varautua tähän ske- naarioon. Meidän täytyisi miettiä, miten me tuetaan alalla toimijoita siirtymään muihin elinkeinoihin. Me ei saataisi tässä tehdä sitä samaa virhettä, mitä me ollaan tehty turvetuo- t- t- ajien osalta, kun on ollut jo pitkään tiedossa, että myös turpeen energiakäyttö tulee vähe-

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

nemään ja tulee ajan myötä loppumaan, kun tiedettiin esimerkiksi, että EU:n päästökauppa tulee ja siinä niistä päästöistä, mitä turpeen poltosta aiheutuu, joutuu maksamaan kalliin hinnan. Me ei silloin myönnetty — vihreät kyllä tämän myönsivät, mutta laajasti poliittisesti ei sitä myönnetty — että nyt alan yrittäjiä ja toimijoita pitää tukea siirtymään toisiin ammatteihin, ja me jouduttiin tilanteeseen, jossa tämä tuli sitten aika monelle turvetuottajalle liian äkillisesti vastaan, kun se tilanne realisoitui. Nyt meidän ei pitäisi tehdä samaa virhettä turkistuottajien kanssa, vaan todella nyt sitten siirtymäajalla lopettaa turkistarhaus, asettaa siihen jo se vuosiluku, milloin se loppuu, ja sitten todella auttaa näitä tuottajia löytämään uutta elinkeinoa.

Määrähän on varsin pieni. Jos mietitään meidän turkistarhaajien määrää tällä hetkellä, se on koko ajan pienentynyt. Monet tekevät sitä osa-aikaisesti, ja siinä mielessä myös mahdollisuudet siinä, että me pystytään näitä ihmisiä auttamaan jopa hyvinkin yksilöllisesti, ovat tässä tilanteessa hyvät, ja se pitäisi ehdottomasti tehdä. Toivon todella, että tätä suunnitelmaa nyt mietitään, miten me pystytään auttamaan tuottajia tältä alalta toisiin ammatteihin.

Me ollaan tällä viikolla todellakin käsitelty täällä myös lisätalousarviota, ja siinä oli noin 12 miljoonaa varattu lintuinfluenssasta johtuviin kuluihin, mitä aiheutuu, kun turkistarhoilla on jouduttu lopettamaan eläimiä, ja valtio on sitten nämä maksanut. Nyt esimerkiksi tässä kohdin olisi ollut fiksua, että kun osa tarhaajista on joutunut lopettamaan eläimensä, niin heille olisi jo nyt ollut mahdollisuus tarjota jotakin muuta, jotakin lisäapua ja tukea siinä siirtymässä.

Tämä on se, mikä minusta tässä on nyt kaikkein oleellista: katsotaan eteenpäin, tunnustetaan ja tunnustetaan ne tosiasiat ja mietitään, miten me voidaan tarhaajia auttaa toiselle alalle, ja päästään sitä kautta varmistamaan, että tilanne ei kellekään ole kohtuuton, kun me tiedetään jo nyt, [Puhemies koputtaa] että on vain ajan kysymys, milloin turkistarhaus loppuu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

20.26 Antti Kangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kävin pukeutumassa mustiin, koska koen tämän lakialoitteen niin synkäksi. Olen kasvanut ja asunut koko ikäni alueella, missä on turkistarhoja. Olen asunut turkistuotannon keskellä. Tunnen turkistuottajia, ja he tuntevat minut. Onneksi meidän hallitusohjelma antaa täyden tuen turkistuotannolle. Sen asema yhteiskunnassa tunnustetaan viimein.

Siitä me kaikki varmasti ollaan yhtä mieltä, että eläinten hyvinvointia pitää kehittää. Sitä pitää kehittää pitkäjänteisesti ja sitä pitää kehittää järkevästi, mutta se, että elinkeinoa uhaataan jatkuvasti alasajolla ja pyritään systemaattisesti torpedoimaan alan kehitystä, johtaa siihen, että ala halvaantuu. Kukaan ei uskalla investoida mitään, eikä uskalleta tehdä uusia innovaatioita. Turkisala haluaa kehittyä. He haluavat tehdä toimenpiteitä turkiseläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Ennen lintuinfluenssapandemiaa siellä oli muutamia hankkeita, missä suunniteltiin esimerkiksi kettujen ulkoilutuslankkuja ynnä muita systeemejä. Mikäli pandemiaa nyt ei olisi tullut, nämä hankkeet olisivat lähteneet eteenpäin. Tämä on sitä kehitystä, mitä turkisala kaipa.

Olen äärimmäisen huolissani, mikäli tässä salissa hyväksytään turkistuotannon alasajo. Ovatko seuraavana vuorossa broilerit? Entä siat tai ritaläpalkilla kasvavat sonnit? Meillä on vastuu. Meidän vastuu koskee eläinten paikallisen hyvinvoinnin sijasta myös globaaleja

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

markkinoita. Me tiedetään, että turkistarhaus on ollut pitkään alamäessä ja turkismarkkina on laskenut, mutta viimeiset viisi—kymmenen vuotta turkismarkkina globaalisti on pysynyt suhteellisen tasaisena. Ja on ihan sama, mitä me sanotaan siitä, että meidän pitää tehdä paikallisesti toimia. Me toimitaan globaaleilla markkinoilla, ja se ei ole eläinten hyvinvoinnin kehittämistä, että tuotanto siirretään Kiinaan ja muihin kehittyviin maihin ”poissa silmistä, poissa mielestä” -mentaliteetilla.

Arvoisa rouva puhemies! Juuri tulín eduskunnan saunalta, ja siellä keskusteltiin yli puoluerajojen turkistuotannon merkityksestä Suomen vientituloihin ja työpaikkoihin. Jokainen näistä työpaikoista on arvokas, ja jokainen miljoona vientituloja on arvokas.

Lisäksi turkistuotanto minulle itselleni luomutilallisena on valtava kiertotalousteko. Se on luomulannoite, se on teurasjätteen loppusijoituspaikka, se on roskakalan loppusijoituspaikka, se on kiertotalousteko — turkistuotanto on kiertotalousteko. Se on ainutlaatuinen biologinen järjestelmä, mitä meidän elintarvikeyhtiöt käyttävät. Meidän luomutilat käyttävät lannoitteita, ja tämä ainutlaatuinen, hyvä fosforilannoite luomutuotantoon.

Pandemian osalta voisin sanoa sen verran, että missäänpäin maailmaa ei ole todettu, että lintuinfluenssa olisi siirtynyt turkiseläimestä ihmiseen. Kukaan tutkija ei ole sanonut, että missäänpäin maailmaa olisi nähty sellaista riskiä, että se siirtyy ihmiseen. Se on teoreettinen ja hypoteettinen riski, mutta tämäntyyppisiä riskejä meillä on monella alalla ja monessa asiassa. Halutaanko me aina, jos tulee teoreettinen mahdollisuus jostain riskistä, kieltää kokonainen ammattikunta? Meillä ei ole kohta mitään ammatteja, jos me toimimme näin.

Ja siitä, että Eläinlääkäriliitto on lausunut näin turkistuotannon kieltämisen puolesta, tulee mieleen, että ovatkohan Viikin vihreät eläinlääkärit menneet ideologiansa taakse. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

20.30 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! ”Höpö höpö”, kuului huuto hallituspuolueiden riveistä äskettäin, kun täällä salissa keskusteltiin lintuinfluenssa- ja pandemiariskistä turkistarhoilla. Oli itse turkistarhauksesta mitä mieltä tahansa, niin soisin kyllä vastuussa olevien suhtautuvan täysin relevantteihin riskeihin hiukan vakavammin.

Täällä on puheenvuoroissa jopa kritisoitu, että tätä riskiä ylipäänsä on nostettu esiin. Ei, ratkaisu ei ole kaikkien lintujen ampuminen, kuten myös olemme tänä syksynä heittona kuulleet, ja täälläkin on aika vahvasti säilytetty vastuuta tästä lintuinfluenssasta nimenomaan esimerkiksi lokkien niskaan. Ratkaisu itse asiassa olisi pohtia, miten tämä meidän ihmisten elämäntapa luo puitteita erilaisten tautien kehittymiselle ja leviämiselle, ja turkistarhaus on siitä toki vain yksi elementti. Haluan todeta, että se riski on tosiaan todellinen, ja ikävä kyllä se voi olla tällä hallituksella vielä edessä. Sitä ei välttämättä pääse pakoon, vaikka kuinka toivoisi, ja silloin vastuunkantajien täytyy siihen pystyä reagoimaan, oli sitten todella turkistarhauksesta mitä mieltä tahansa.

Toiseksi, kuten totesin, tällainen suomalaiselta turkistarhailta lähtöisin oleva pandemia — olkoonkin, että vielä sellaista ei ole nähty, mutta sitä riskiä ei voida poissulkea — olisi suomalaiselle taloudelle todella kohtalokas isku.

Ja kolmanneksi: Täällä on myös kritisoitu sitä, että tästä lintuinfluenssariskistä puhuminen olisi jonkinlainen keppihevonen oman asian ajamiselle. Koko tässä turkistarhauksen kritiikissä ei ole kyse mistään oman asian ajamisesta vaan nimenomaan itse asiassa

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

muunlajisten eläinten asian ajamisesta — he kun eivät tässä salissa itse saa ääntään kuuluviin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

20.32 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Kangas tietysti hyvin alaa tuntevana todellakin toi esille sen, että se on näin, että turkistarhoilla hyödynnetään paljon esimerkiksi silakkaa, muuta kalaa ja teurasjätettä ja myös ulosteet ja jätökset käytetään lannoitteena. Se on tietysti hyvä juttu, mutta tietysti on hyvä muistaa, että meillä on toki myös ilman turkistarhoja muuta eläintuotantoa, jonka lantaa voimme hyödyntää ja entistä enemmän tulisikin hyödyntää ravinteena. Siinä mielessä, vaikka turkistarhoja ei enää olisi, se ei sinänsä aiheuttaisi sitä, ettemme voisi kiertotaloutta noin muuten harjoittaa.

Itse asiassa on varsin surullista, että meidän silakkasaaliista vain kolme prosenttia päätyy ihmisravinnoksi. Kaikki muu menee rehukäyttöön, turkistarhoille iso osa, ja myös hoitokalastuksesta eli särkikalojen kalastuksesta, mitä entistä enemmän tehdään, paljon menee rehuksi, kun niistä voisimme myös valmistaa hyvää kotimaista kalaruokaa. Tätähän ilahduttavan paljon entistä enemmän tehdäänkin, ja tämä on sitä todellista kiertotaloutta.

Oikeastaan olisin halunnut kysyä, koska tiedän, että edustaja Kangas tosiaan tuntee tätä alaa, ja tiedän myös, että hän kykenee fiksuun keskusteluun ja asioiden pohtimiseen: Nostin esille sen, että jos me mietitään turkisalaa ja jos me ajatellaan, että se olisi jatkossakin elinkeino elinkeinon joukossa, niin eikö sen pitäisi myös itse sitten kantaa ne riskit, mitä siihen elinkeinon harjoittamiseen liittyy? Siinä on esimerkiksi kysymys lintuinfluenssasta tai muista mahdollisista tällaisista pandemioista, jotka ovat ihan todellinen riski. Nythän on käynyt todella niin, että valtio on nämä kaikki maksanut. Jos me tavallaan ajatellaan, että turkistarhauksen pitäisi olla elinkeino siinä kuin kaikkien muidenkin, niin senhän pitäisi ensinnäkin tietysti noudattaa meidän lainsäädäntöä, vaikkapa eläinten hyvinvointilakia, ja sen pitäisi myös kantaa itse nämä riskit, mitä elinkeinon liittyy, ja sitä kautta on vaikea nähdä, että edes taloudellisesti se olisi järkevää.

Sitten toinen kysymys siitä, että kun turkisalan sisältä jo itsessään on tuottajilta tullut sitä huolta ja sitä toivetta, kun sielläkin monet näkevät, että ala tulee hiipumaan, niin miten me voisimme auttaa heitä tässä siirtymässä. Toivoisin, että vastuullisina päättäjinä me todella voisimme sen tehdä ja meillä olisi se polku ja reitti toisiin elinkeinoihin, mitä voisimme turkistarhaajille tarjota, ja olisin kysynyt edustaja Kankaalta: miten näette tämän?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

20.36 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä on ollut tosi arvokasta keskustelua ja vuoropuhelua. Siksi halusin vielä itse käyttää puheenvuoron ja kommentoida muutamaa asiaa tässä, jotta tämä keskustelu mahdollistuu.

Täällä nousi esiin se, että muutama edustaja koki tämän aloitteen vihamieliseksi näitä turkistarhaajia kohtaan, mutta haluan korostaa itse vielä sitä, että tässä nimenomaan on kysymys myös siitä, että tehtäisiin realistinen analyysi tämän alan toimintaympäristöstä ja sen tulevaisuudesta, ja kun sitä tehdään niillä periaatteilla, millä liiketoiminnassa yleensä sitä tehdään, on kyllä vaikea ymmärtää, että voi päätyä päätelmänä mihinkään muuhun lopputulokseen kuin siihen, että alan hallittu alasarjo on myös näitten turkistarhayrittäjien etu.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

Olen itse keskustellut sellaisten turkistarhayrittäjien kanssa, jotka ovat myöskin itse tätä toivoneet, myös mediassa on ollut näitä tietoja ja kommentteja, ja ihan siltä pohjaltakin uskallan kyllä väittää, että motiivi tämän aloitteen tekemiselle on myöskin juuri tarhaajien edun ajaminen. Sen lisäksi, että tässä puhutaan ensisijaisesti näitten eläinten hyvinvoinnista, myös tarhaajien etu olisi, että toteutettaisiin hallitusti tämä alasajo, joka omana analyysinani ja hyvin monen asiantuntijankin mielestä on joka tapauksessa tulossa oleva muutos. Se, että kieltäydytään näitä tosiasioita tunnustamasta, hyvin todennäköisesti johtaa tarhaajien kannalta paljon hankalampaan lopputulokseen. Jos otetaan nyt vaikka tämä seikka, että EU-tasolla voidaan tämä toiminta kieltää, niin sitten kyllä suomalaiset turkistarhaajat siinä kohtaa varmasti kokevat alan omien suomalaisten edunvalvojien epäonnistuneen omissa analyyseissään, jos ei olla tällaista vaihtoehtoa osattu ajatella ja siihen varautua niin, että myös nämä tarhaajat kärsivät tässä mahdollisimman vähän.

Sitten vielä tästä lintuinfluenssatartuntojen ja mahdollisen uuden pandemian syntymisestä ja sen riskianalyyseista: Haluan korostaa, että kyllä nimenomaan tartuntatautiasiantuntijat ovat todenneet, että turkistarhojen aiheuttama riski on todellinen. Kun täällä on verrattuna, että miksi ei arvioida, että vaikka sikaloissa tai navetoissa olisi samantyyppinen riski, niin se on hyvin eri asia, koska turkistarhoilla toisaalta nisäkäspopulaation tiheys on niin suuri, että se aiheuttaa paljon suuremman mahdollisuuden, että viruksista erilaisia muunnoksia esiintyy, ja sitten myöskin esimerkiksi minkeillä on hengitysteissä semmoisia ominaisuuksia, jotka mahdollistavat, että minkki voi samanaikaisesti kantaa esimerkiksi sekä ihmisen influenssavirusta että lintuinfluenssaa, ja se silloin kyllä aiheuttaa todella suuren riskin sille, että se lintuinfluenssa muuntautuu ihmisille vaaralliseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

20.39 Antti Kangas ps: Kiitos, rouva puhemies! Kiitän edustaja Mikkosta rakentavasta puheenvuorosta. Me tarvitaan rakentavaa puhetta tässä salissa. Meidän polarisoiva keskustelukulttuuri ei ehkä ole aina sitä rakentavinta, mutta tämä oli erittäin rakentava puheenvuoro.

Puuttuisin ensimmäisenä silakan käyttöön turkisten rehuna: juuri maa- ja metsätalousvaliokunnassa meni tämä silakka-asia läpi, ja silakan rehukäyttö turkiksille on reilusti alle 20 prosenttia tällä hetkellä.

Sitten tämä fosforilannoitus ja lannan käyttö: Eläinlanta ja sen käyttöä voi tehostaa edelleen esimerkiksi biokaasutuksella. Kaikki eläinlanta päättyy tällä hetkellä tiloille, mutta turkislannan erityisen korkean fosforin takia se on tehokasta kuljettaa pitkiä matkoja. Meillä ei ole juurikaan luomulannoitteita, mitkä toimivat pitkän matkan kuljetuksessa ja ovat näin tiiviitä ravinteiden osalta.

Sitten tähän vastuuseen, että kantaako turkisala vastuun esimerkiksi tästä pandemiasta: Mielestäni keskustelu on hiukan haastavaa, sillä ihan kaikilla aloilla, mitä Suomessa on ollut esimerkiksi koronan osalta tuli yrityksille koronatukia, kun yritykset joutuivat olemaan kiinni. Meidän maa on rakentunut sille, että yhteiskunta kantaa kokonaisvastuuta yhteiskunnallisesti merkittävissä kysymyksissä. Turkistuotanto on samanlainen asia. Mikäli joku muu eläintauti tulisi muille aloille, uskoisin, että valtio ottaisi vastaan. Se otti iskua vastaan korona-asiassa, ja se ottaa iskua vastaan tässä.

Ja sitten tähän turkistilojen lopettamistukihalukkuuteen: On totta, että osa turkistiloista haluaa lopettamistukia. Se on aivan täysin totta. Vihreitten ryhmä on täysin oikeassa siinä.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

Mutta tämä ryhmä on samalla myös se, jonka turkistilojen kannattavuus on ollut pitkään erityisen huonoa. Sitten siellä on ryhmä, joka on saanut kehitettyä systemaattisesti yritystoimintaa, ja sen yritystoiminta on hyvässä kunnossa. Siellä on kaksi ryhmää, ja se toinen ryhmä haluaisi todellakin lopettaa, mutta se ei kuitenkaan kerro läpileikkaavasti koko alasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

20.41 Krista Mikkonen vihr: Kiitos, ja kiitos edustaja Kankaalle. — Tosiaan siis silakan osalta kaiken kaikkiaan ihmisravintokäyttö on se kolme prosenttia, ja sitähan menee muuallekin rehuksi ja käyttöön.

Ehkä tarkoitin tässä tavallaan riskin kantamisessa sitä, että jos mietitään nyt vaikka kasvusteollisuutta, josta me tiedetään, että siinä on tiettyjä ympäristöriskejä, niin alan täytyy sitten tehdä vakuuksia siitä. Tai meillä oli vaikka Öljysuojarahasto, jossa öljyalan toimijat yhdessä keräsivät tämmöistä vakuutusrahastoa siitä, että jos tulee joku tämmöinen onnettomuus, niin nimenomaan sieltä rahastosta niitä kustannettiin eikä yhteiskunta. Siinä mielessä nyt kun me tunnustetaan riski siinä, että turkistarhoilla on tällainen riski erilaisten pandemioiden leviämisessä, niin samalla tavallahan sitten myöskin tämän alan pitäisi ottaa jotain vakuutuksia, ihan niin kuin kaiken kaikkiaan yritykset ottavat vakuutuksia erilaisten riskien osalta. Tietysti koronapandemia sinänsä oli sitten jo oma kysymyksensä, joka oli tämmöinen niin kuin kaiken kattava, ja yhteiskunta siinä mielessä paljon tuki sitä, mutta tavallaan jos me tiedetään, että jollain alalla on joku tietty riski, josta voi aiheutua laajasti vahinkoa, niin normaali käytäntöhän on, että sitten ala tai yritys vakuutusten myötä tähän riskiin varautuu, ja kyllä ajattelen, että turkistarhojen osalta tämä riski on ilmeinen. Varmastikin ajan myötä, jos me halutaan, että turkistarhaus on elinkeino elinkeinojen joukossa, sillä pitäisi olla myös samat pelisäännöt kuin kaikilla muillakin elinkeinoilla.

Itse todella näen, että tässä on monia syitä, miksi turkistarhaus tulisi lainsäädännöllisestikin lakkauttaa, ja erityisen tärkeätä on, että me sitten tarjotaan niille ihmisille välineitä etsiä jotakin muuta elinkeinoa ja tehdään se suunnitelma jo ja autetaan ja tuetaan näitä itse toimijoita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

20.43 Antti Kangas ps: Kiitos, rouva puhemies! Tarve tällaiseen rahastoon on täysin uusi. Siksi ala ei ole voinut varustautua siihen. Tämmöinen pandemiariski on tiedostettu hyvin lyhyen aikaa, joten alalla ei ole ollut mitään mahdollisuuksia vastata tähän. Tämä on yksi osa sitä, että mikäli me ruvettaisiin puhumaan eläinten hyvinvoinnin kehityksestä turkikalalla ja tuotannon kehittämisestä turkikalalla pitkäjänteisesti, me päästäisiin tähän keskusteluun, voitaisiinko tämäntyyppisiä toimenpiteitä tehdä. Mutta nyt kun keskustelu vellooi siinä, jatkuuko turkistarhaus vai kielletäänkö turkistarhaus, kaikki toimenpiteet ovat halvaantuneet ja kukaan ei tee mitään. Eläinten hyvinvointiin ei tehdä mitään merkittäviä satsauksia, ei tehdä esimerkiksi pandemiarahastoa, eikä tehdä mitään muitakaan toimia. Eli peräänkuuluttaisin sitä, että kun tämä lakialoite saadaan käsiteltyä täällä, niin mikäli me hallitusohjelman mukaisesti jatketaan turkistaloutta Suomessa, ruvettaisiin miettimään pitkäjänteistä eläinten hyvinvoinnin ja alan hyvinvoinnin kehitysohjelmaa. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

20.45 Krista Mikkonen vihr: Joo, todellakin niin. Ei varmasti ala ole nyt voinut tähän olemassa olleeseen pandemiaan varautua, koska se sinänsä tuli yllätyksenä, mutta nyt kun se riski tiedetään, niin jatkossahan se tarkoittaisi sitä, että joko yritysten pitäisi itse ottaa ne vakuutukset tai sitten olisi joku tällainen alan yhteinen vakuutusjärjestelmä, joka tietysti toisi sitten myös taloudellisia rasitteita entistä enemmän alalle. Sen takia itse ajattelen, että koko tämä taloudellisuuskin tässä on yksi kysymys. Esimerkiksi kun nythän turkistarhaus on maatalouden lomitustuen piirissä ja lomituksen piirissä, niin varmaan tulisi sitten myös keskusteluun, tuleeko alan toimijoiden itse kustantaa oma lomituksensa ja näin edelleen. Tavallaan minusta tässä taloudellinen kysymys on se yksi, että onko tämä oikeasti edes kannattavaa millään tavalla silloin kun se tehdään niin, että myös eläinten hyvinvointi todella huomioidaan ja luotaisiin sellaiset olosuhteet, että eläimet pystyisivät lajityypilliseen käyttäytymiseen, ja sitten se toinen kysymys on tietysti, onko näitä markkinoita. Myös tämä on semmoinen, sillä koko ajan markkinat ovat hiipuneet, ja on vaikea nähdä, että nämä markkinat olisivat tulevaisuudessa kasvavat. Sen takia itse pidän tätä aloitetta äärimmäisen tärkeänä, ja on hyvä, että me ollaan tänään saatu tästä keskustella. Toivon tosiaan, että me poliitikot pystyisimme aiempaa paremmin tekemään tällaista ennakointityötä, jotta emme jätä ketään pulaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

20.46 Antti Kangas ps: Kiitos, rouva puhemies! Kiitän edustaja Mikkosta jälleen rakentavasta puheenvuorosta. Tällaista vuoropuhelua me tarvittaisiin täällä salissa enemmän; vähemmän tunteita ja enemmän asiaa.

Haluaisin kiittää erityisesti myös vihreiden eduskuntaryhmää. Täällä on nyt ollut vihreiden ja perussuomalaisten välinen vuoropuhelu tästä asiasta käynnissä, ja olen hiukan harmissani, kun keskustapuolue perinteisenä alkutuotannon puolustajana puuttuu keskustelusta kokonaan. Olisi voitu saada hiukan lisää väriä tähän keskusteluun.

Lomitusjärjestelmistä ja kaikista, kuten sanottiin, pitää tehdä pitkän aikavälin strategia. Turkisala on sellainen, että sen markkina supistui takavuosina voimakkaasti, mutta nyt kun katsotaan globaaleja turkismarkkinoita, siellä ei ole tapahtunut mitään voimakkaita muutoksia. On jopa Shanghaissa todettu, että muotialalla on hiukan turkisten käyttö lisääntynyt viime vuosina. Eliikkä tässä ei ole mitään globaalia suurta muutosta tapahtunut, vaan muutokset ovat enemmän paikallisia täällä Euroopassa.

Toivotaan, että sitten kun tämä lakialoite on käsitelty, lähdetään pitkäjänteiseen kehitystyöhön. — Lopetan tältä iltaa tähän. Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen. — Pieni hetki, mikrofoni ei ole päällä.

20.48 Krista Mikkonen vihr: Joo, itsekin ajattelin lopettaa tältä illalta tähän. — Ihan hyvä, että saadaan tätä keskusteluakin tänne. Kyllä täällä salissakin joskus, yleensä silloin kun sali on suhteellisen tyhjä, sitä keskustelua käydään. Sinänsä tietysti harmillista, että salissa ei myöskään ollut perussuomalaisten tunnettuja eläinsuojelusuojeluasioita ajavia edustajia, joita olisivat esimerkiksi edustaja Elomaa tai edustaja Meri. Siinä mielessä on

Punkt i protokollet PR 57/2023 rd

hyvä muistaa, että niin kuin suomalaisten keskuudessa muutenkin, kyllähän kaikkien puolueiden keskuudessa on myös paljon niitä ääniä, jotka näkevät sen, että turkistarhauksen aika on jo ohi.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.